

◆ P o e z i y a

Adil CƏMİL

RUHUM YANIR

*Öncə yurdumu itirdim,
Sonra atamı,
Sonra anamı...
Hələ ölməmişdi içimdəki
Yaşamaq inamı.
İndi də oğlumı itirdim -
Yeganə oğlum.
Siz deyin, bundan sonra
Yaşamaq doğrumu?*

Neyləmişdim, sən mənim bu yaşında
Gözlərimdə yaşa döndün, ay oğul?!
Daha gəlməz allı-güllü baharım,
Ürəyimdə qışa döndün, ay oğul.

İndən belə ağlamağın nəfi nə?!
Əcəl varsa, bu həyatın kefi nə?
Qapısından tək çıxdığın evinə
Tabutunla qoşa döndün, ay oğul.

Ruhum yanır yanan canın içində,
Qəlbim dərdin, bağırim qanın içində.
Əlimizdən bircə anın içində
Uçub gedən quşa döndün, ay oğul.

Mən Adiləm - bulaq kimi çağlaram,
 Fəryadımla dağları da dağlaram.
 Qara daşa "Orxan" deyib ağlaram,
 Niyə belə daşa döndün, ay oğul?!
14.07.2019

DƏRDİM

Başımı götürüb hayana getdim
 Məndən irəlidə yeridi dərdim.
 Çəkiyə gəlməyən ağırlığı var,
 Çəkilməz dərdlərin biridi dərdim.

Demərəm bu dünya bir gülzar imiş -
 Ömür karvanına qəm ovsar imiş.
 Sən demə dərdin də dili var imiş -
 Nə susdu, nə də ki, kiridi dərdim.

Özüm də bilmədim nədir günahım,
 Zülmətin içində gəldi sabahım.
 Kükrəyən Arazı qurutdu ahım,
 Kürü yatağından kürüdü dərdim.

Əkdiyim əkindən, biçindən yedi,
 Doymadı - bağırımın içindən yedi.
 Qalan taqətimdən, gücümdən yedi -
 Dərdlərin təzəsi, təridi dərdim.

Daha Adil Cəmil dirənib küncə,
 Kimsə çəkdiyimi çəkməyir məncə.
 Belimdə şələ var vallah, öluncə,
 Neçə ki diriyəm, diridi dərdim.

Yessentuki
19.07.2019

ANAMA LAYLA

Anam deyib öyündüyüm,
 Həsrətində üyündüyüm
 Daş sükutlu sonam, lay-lay,
 Anam lay-lay, anam lay-lay.

Aylar, illər baş aldadır -
 Hələ yurdun işğaldadır...
 Viran evim, binam lay-lay,
 Anam lay-lay, anam lay-lay.

Qəm bağında ümid əkən,
Yuvam deyib haray çəkən
Ömrü, günü fənam lay-lay,
Anam lay-lay, anam lay-lay.

Hicran məni dara çəkir,
Sən yatan məzara çəkir.
Ey dərdimə yanan, lay-lay,
Anam lay-lay, anam lay-lay.

Bu taleyə mən nə deyim,
Səninlə bir dəfn etdiyim
Ümid lay-lay, inam lay-lay,
Anam lay-lay, anam lay-lay.

2018

QURD AĞZI BAĞLAYAN QARATEL QARI

Qurd ağzı bağlayan Qaratel qarı,
Çölü-biyabanda ulayan qurdun,
Qudurub bu meydan sulayan qurdun
Ağzını bağlamaq çətin ha deyil.

Böhtan adamının, şər adamının,
Göyə tapınmayan yer adamının
Namərdin, nakəsin, ya müxənnətin
Ağzını bağlamaq çətindir, çətin...

Qurd ağzı bağlayan Qaratel qarı,
Bu qədər qurdlara çatarmı gücün?
Oğul böyütmürük şəhid olmağa,
Quzu bəsləyirik qurbanlıq üçün.

Haçandır qalmışıq, Qaratel qarı,
Qonşuluq qanmayan qurdun əlində.
Yuxuda görürəm, yuxuda yalnız -
Əllərim əlçatmaz yurdun əlində...

Ağacı içindən yeyən qurd da var,
Çətindir ağzını bağlamaq, qarı.
Qurtula biləydik qurd əllərindən,
Bir belə möcüzən olaydı barı.

02.12.2014

BİZİM YERİMİZƏ UTANIR DAĞLAR

Mən niyə yatmıram - almıram çimir,
Yarama basılan nə duz olubdur?
Şəfa bulağında erməni çimir,
İstisu kafirə hovuz olubdur.

Dədəsi, babası görməyən günü
İndi Kəlbəcərdə görür erməni.
Cındır komasının qara üzünü
Bəyaz mərmərimlə hörür erməni.

Daşınır yurdundan qızılım, civəm,
Meşəmdən ağacın yekəsi gedir.
Dözə bilirəmsə bu dərdə, divəm,
Kəndimin paldı, cökəsi gedir.

Bəs niyə yatırmaq, niyə, qardaşım,
Belə yumşaq imiş səbrin balışı?
Oyulub, soyulub mənim dağ-daşım,
Salamat qalmayıb bircə qarışı.

Quruyub o narzan bulaqlarımız,
Ölü balıqlara boyludur Tərtər.
Alaçıq görməyən yaylaqlarımız
Utanıb dumanla üzünü örtər.

Bizim yerimizə utanır dağlar,
İndi nə ad verək "dağlar oğluna"?
İmkan tapa bilsə o qərrib diyar
Qoyub qabağına, ağlar oğluna...

12.08.2019

ÖZÜMÜ SEVMƏDİM

Özümü sevmədim, əzizləmədim,
Umdum özgələrdən bu istəyimi.
Demədim özümü sevməsəm əgər
Özgələr sevcək mənim nəyimi?!

Özümü sevmədim, düşündüm bu dəm
Özündən müştəbeh deyərlər mənə.
Özümü sevməyə başladığım gün
Dəyərsiz göründü dəyərlər mənə.

Tanrı da sevməyir qurravazları,
Təşəxxüs insanın naqisliyidir.
Deyirəm bəlkə də özünü sevmək
İnsanın özünə öz pisliyidir.

2017

OYANIŞ

Bu ağacların arasında
Çiçəkləyir ilk dəfə
Əriklər, alçalar.
Bu evlərin sırasında
"gözünün suyunu" axıdır
Yenə köhnə navalçalar.
Açır nərgiz, bənövşə,
Təbiət tumurcuq gözlərini
Dikir günəşə.
Yazağzı bizim yerlərdə
Nar çiçəkləmir ərikdən əvvəl,
Əzgil qabaqlamır alma, armudu -
Doğrusu budu:
Oyanışın da
Boysırası var,
Vaxtsız oyanan
Vaxtsız məhv olar...

2018

TƏRTƏR QANLI AXIRDI

Mart 1993. Kəlbəcərin son günlərində

Qan çəkən gözlərimlə
Mən Tərtərə baxırdım,
Mənə baxırdı Tərtər.
Suları qırmızıydı -
Qanlı axırdı Tərtər.
Sahildə görünmürdü
Qarmaq atan barmaqlar.
Balıqlar üzürdülər
Çənəsində qarmaqlar...
Yosunlara ilişib
Tövşüyürdü farellər.
Bağırmaq istəyirdim:
- Hardasınız, ay ellər!
Mərmilər atəşində
Qovurğatək qovrulan,

Tüstüsü ərşə çıxan,
 Külü göyə sovrulan
 Kəndimə uzaq idim.
 Kim idim axı indi?
 İndimə uzaq idim.
 Dağılmışdı yuvası
 Leyləyin, qaranquşun.
 Ütölmüş ağacların
 Puçurları - qurğuşun.
 ... Qan çəkən gözlərimlə
 Mən Tərtərə baxırdım.
 Tərtər qanlı axırdı...

25.04.19

BU AYRILIQ

Mən ki qandan qaçan idim,
 Həyat qan uddurdu mənə.
 Təzə dərdim köhnələri
 Yaman unutturdu mənə.

Ayım getdi, ilim gəldi,
 Daşqın oldu - selim gəldi,
 Qəm qəlbimə gəlin gəldi -
 Fələk toy tutdurdu mənə.

Bu ayrılıq uzun sürdü,
 Keçilməyən divar hördü.
 Ulu Tanrım çoxmu gördü
 Doğulduğum yurdu mənə.

11.04.19

ŞAİR OBRAZI

Şair gərək
 Əriyib çöpə dönsün...
 Boğazındakı qalstuk
 Dar ağacından asılan
 İpə dönsün.

Şair gərək
 Meydan oxusun
 Xurafata, qaramata,
 göz dikməsin mükafata.
 Hərdənbir də
 gərək düşsün qazamata -

Yatıb çıxsın.
Qumsaldakı su sayağı
Batıb çıxsın.

Şair gərək
Sevdiyinə qovuşmasın,
Cəmiyyətə yovuşmasın,
Öz dünyası olsun,
Dünya sözünə baxmasa
Söz dünyası olsun.

Şair gərək
Evsiz-eşiksiz olsun,
Yurdsuz, beşiksiz olsun,
"bağrı olsun şanə-şanə",
Ömür sürsün dərvişanə...

Şair gərək
Şallaqlansın, şillələnsin,
Yeri gəldi, gəlmədi
Hamının yerinə güllələnsin.
Ən yaxşı halda
Sürgünə düşsün.
Ölümdən betər olan
Bir günə düşsün.

...Belədir gözümüzdə
Şair obrazı.
İlahi, günahsız bəndələrin
Şair olmağa
Olmasın razı...

16 may 2019

ŞEİRİN KÖHNƏSİ, TƏZƏSİ OLMUR

Şair dostum Tahir Taisoğlu bir dəfə mənə dedi ki, illər öncəsi yazdığım, amma çapa layiq bilmədiyim şeirlərimin üzərində yenidən işləyib "həyata" qaytarıram. Bu mövzunu həmin söhbətdən aldım.

Kim deyir əlyazma əldən gedəndir,
Kim deyir arxivdə şeir can verir.
Tahir Taisoğlu ələyib bir-bir
Köhnə şeirlərə təzə qan verir.

Dünənki düşüncə uşaq yaddaşı,
Bugünün dünyaya baxışı başqa.
Təzəlik gəzirik hər addımbaşı,
Deyirik təzənin naxışı başqa.

Orda döyünən də sənin qəlbindir,
Keçmişlə üz-üzə qalsan, utanma.
Köhnə misraları təzədən dindir,
Təzəlik eşqinə özünü danma.

Şeirin köhnəsi, təzəsi olmur,
Köhnə şeirlərdən yan durmayın siz.
Sağlam misraların "yanağı" solmur,
Əski əlyazmanı yandırmayın siz...

6 mart 2019

UZANAN AYRILIQ ÖMÜR QISALDIR

Əllərim çatmayan xəyal kimisən,
Tutaram əlindən - əl yeri qoysan.
Sevən kül olmazmı eşqin oduna,
Alışb yanaram kül yeri qoysan.

Mənim məhəbbətim bir qeylü-qaldır,
Uzanan ayrılıq ömür qısaldır.
Bəlkə də hicranın sonu vusaldır,
Ay nədir, dözərəm il yeri qoysan.

Səni unudaram sağalsa yaram,
Nə yaxşı mən belə yaralı yaram.
Vallah bir çəmənlik çiçək bağlaram
Əllərin içində gül yeri qoysan.

Adil görünərmə fürsət olmasa,
Tanrının verdiyi rüsxət olmasa.
Vəslinə qovuşmaq qismət olmasa,
Hicrinlə ölərəm - "öl" yeri qoysan.

2019